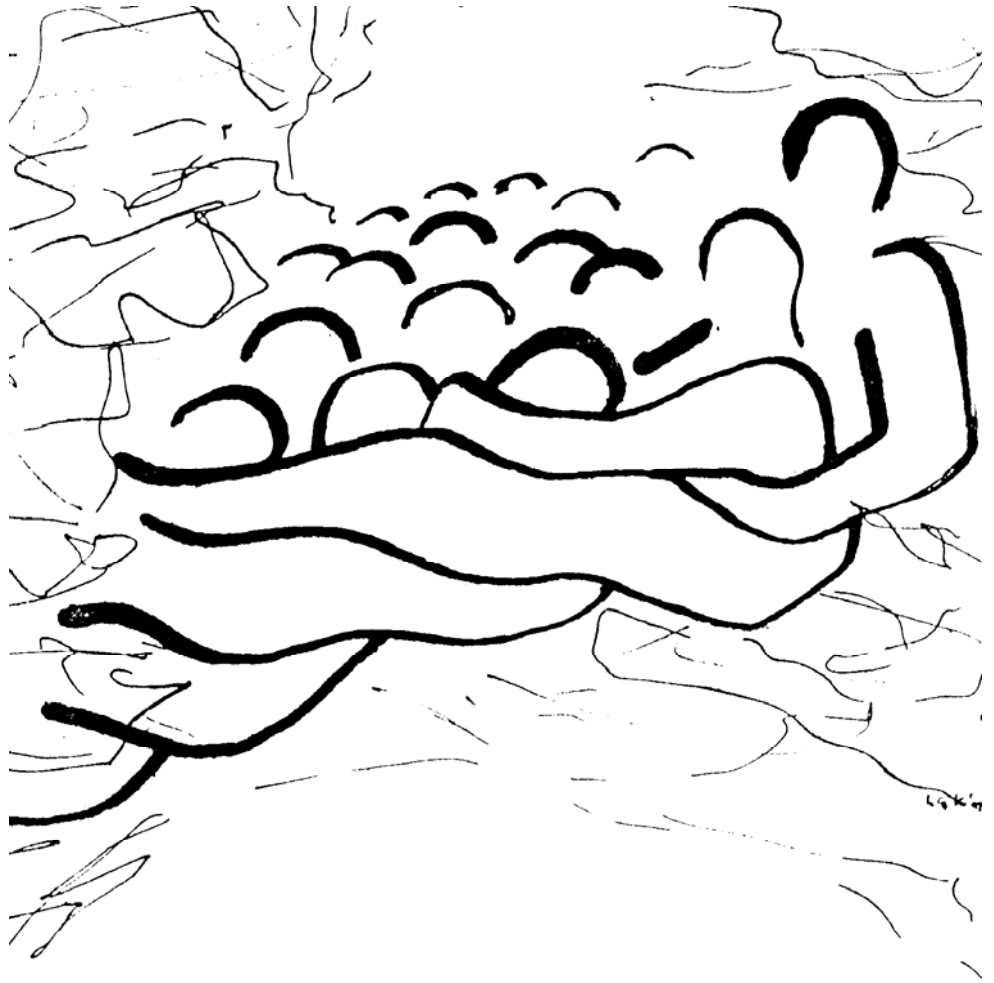

Gemeenteschets

Jouw probleem:

mijn probleem

omgaan met de ander

4

Jouw probleem: mijn probleem

Omzien naar de ander

door:

*ds. O.W. Bouwsma
H. Geertsma
ds. Joh. de Wolf*

Herziene uitgave mei 2008

INHOUD

MIJN NAASTE? WIE IS DAT?		
<i>Bijbelstudie jongeren 12 tot 16 jaar, ds. O.W. Bouwsma</i>	4	
<i>Inleiding</i>	4	
<i>Vragen en antwoorden in Lucas 10:25-29</i>	5	
<i>De naaste</i>	5	
<i>Maar Jezus zegt</i>	6	
<i>En nu</i>	6	
HANDREIKING VOOR DE LEIDER / LEIDSTER	7	
BEN JIJ JE BROEDERS HOEDER?		
<i>Matteus 25:31-46</i>		
<i>Bijbelstudie en werkvormen voor jongeren 16+, H. Geertsma</i>	9	
<i>Werkvormen</i>	11	
<i>Werkvorm 1 Bespreking in groepen</i>	12	
<i>Werkvorm 2 Stickerparade</i>	13	
<i>Werkvorm 3 Interview</i>	13	
<i>Werkvorm 4 Meningemarkt</i>	14	
<i>Werkvorm 5 Actieplan</i>	14	
<i>Zingen</i>	14	
GEDEELDE SMART IS HALVE SMART		
<i>1 Korintiërs 12:9-21 en 1 Korintiërs 13</i>		
<i>Bijbelstudie voor volwassenen, ds. Joh. de Wolf</i>	15	
1. <i>Waar gaat het in deze schets over?</i>	16	
2. <i>Wat wordt er van ons gevraagd?</i>	17	
2.1. <i>Môeten we meeleven?</i>	17	
2.2. <i>Willen we meeleven?</i>	18	
2.3. <i>Kúnnen we meeleven?</i>	19	
3. <i>Hoe gaat het in de praktijk?</i>	20	
3.1. <i>Mondeling of schriftelijk contact</i>	20	
3.2. <i>Concrete hulp</i>	21	
3.3. <i>Gebed voor en met elkaar</i>	22	
4. <i>Hoe worden we gestimuleerd?</i>	22	
5. <i>Literatuur</i>	23	
BESPREKINGSPUNTEN VOOR GEMENGDE GROEPEN		
<i>(jonge jeugd, oudere jeugd en volwassenen)</i>		24
BIJBELROOSTER	25	

MIJN NAASTE? WIE IS DAT?

**Bijbelstudie voor
jongeren 12 tot 16 jaar**

ds. O.W. Bouwsma

Inleiding

Op een nacht zijn een paar dronken jonge kerels heel erg lollig. Ze slaan buiten alles kort en klein. Ook andere mensen. Iemand komt op ze af en vraagt ermee op te houden. Dat doen ze niet, maar ze trappen en slaan de man die het vroeg, wél dood. Waar bemoeide hij zich mee! Je weet vast wel dat dit geen verzonnen verhaal is. Zoiets gebeurt nog wel eens!

Wat vind jij daar nu van dat mensen zo slecht met elkaar omgaan?

Zou het leven van een ander niet meer belangrijk zijn?

Voor de radio en de televisie werden er ook interviews gehouden, nadat die afschuwelijke dingen waren gebeurd. "Meneer, mevrouw... wat zou ú doen als u zulke dingen zou zien"? De meesten zeiden: "Doorlopen! Ik heb mijn leven te lief...". Ze vonden het wel erg, maar ja...

Wat zou jouw antwoord zijn?

Misschien kun je beter even wachten met dat antwoord. Want de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan... die is nu wel heel erg belangrijk!

Vragen en antwoorden in Lucas 10:25-37

De Heer Jezus vertelt de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan niet zomaar. Uit de kring van mensen om Hem heen staat een wetgeleerde op. Dat was een soort rabbi, iemand die de wet van Mozes heel goed kende. En Jezus was zelf ook een rabbi.

*Wat vraagt die wetgeleerde aan de Heer Jezus (vs. 25)?
Vind jij dat ook een belangrijke vraag? Waarom?*

De Heer Jezus laat de man zelf het antwoord geven (vs. 27).

*Waar vind je dat antwoord in het Oude Testament?
En waar in het Nieuwe Testament?*

*Als het over liefde gaat, is dat dan een gevoel,
of is dat vooral ook goed doen?
Let op Jezus' antwoord in vs. 28.*

*De wetgeleerde vraagt tenslotte: "Wie is mijn naaste"?
Wat vind jij van die vraag?*

*Stel je voor dat dat nu juist die jongen of dat meisje is waar
jij zo'n verschrikkelijke hekel aan hebt...*

Zou hij of zij dan ook jouw naaste moeten zijn?

De naaste

Een heel bekend verhaal is het geworden, die gelijkenis van Jezus over de barmhartige Samaritaan. We kennen het allemaal heel goed. Dus: navertellen doen we maar niet. Wel vragen stellen.

Waarom zou die priester de man niet hebben geholpen?

Zoek op: Leviticus 21:1. Die priester zou wel eens heel precies kunnen doen wat in de wet van Mozes stond door juist door te lopen! Hij zou een week onrein zijn en dat zou hem een week salaris kosten! En bovendien: stel dat de man een buitenlander is, dan is het zijn naaste niet. Want je naasten, dat zijn de mensen van je eigen volk... Zo werd er toen gedacht door de mensen die de wet kenden.

Wat vind jij?

Zijn Marokkanen onze naasten?

Als dat zo is..., dan kan discriminatie natuurlijk nooit!

Kan het gedrag van onkerkelijken (of van moslims) ons tot schaamte brengen?

De Leviet heeft de priester zien lopen

Hij heeft misschien gedacht: als die priester die de wet zo goed kent, voorbij loopt, doe ik het ook maar. Als hij het zo doet, mag ik dan wel anders doen?

Kan dat: omdat iemand anders iets (niet) doet, doe jij het ook (niet)?

Bijvoorbeeld: de hele groep pest Ina. En jij? Of: niemand heeft iets gedaan voor deze bijbelstudie. Wat deed jij?

Dan komt de Samaritaan

Wat was dat voor een man? Wat voor volk?

Zouden de mensen dat voorbeeld van Jezus leuk gevonden hebben?

Die Samaritaan doet een heleboel. Wat allemaal? Waarom zou hij het zo goed doen? Om een plekje in de hemel (denk aan de vraag uit vers 25!)?

Hij doet goed aan iemand die anders is dan zichzelf. Hoe ga jij om met zulke mensen die anders zijn?

Bijv. mensen met een handicap. Denk eens aan die mensen die wij 'Koningskinderen' noemen. Mensen met een andere huidskleur; iemand die stottert...

Maar Jezus zegt...

De Samaritaan is de naaste geweest van die man. Of liever: de Samaritaan zag die beroofde man als zijn naaste. Hij deed alles wat hij kon doen voor hem.

De wetgeleerde moet dat wel toegeven.

Waarom was dat niet zo gemakkelijk om toe te geven?

Wat wil de Heer Jezus nu van ons met deze gelijkenis?

Wat heb jij er voor jezelf van geleerd?

God geneest en verbindt wonden. Hij is de grootste NAASTE van mensen die gebroken zijn. Omdat wij die God kennen, en Jezus, zullen wij ook zo doen als Hij doet. Niet omdat het moet, maar omdat we leren God lief te hebben. En zo ook elke naaste als onszelf.

En nu

*Wat gaan jullie nu aan de Heer vragen in je dankgebed?
En hoe wordt deze gelijkenis nu een stukje van jezelf?*

HANDREIKING VOOR DE LEIDER / LEIDSTER

Het materiaal is meer dan voldoende voor één uur. Wellicht valt er wat te spreiden.

1. Wat de *inleiding* betreft is het wellicht goed om in te gaan op wat er gewoon in onze eigen samenleving gebeurt. Vraag: zouden we het ook zo erg vinden als er een Turk of een Surinamer zo aan zijn eind was gekomen?

2. *Vragen en antwoorden*

Het gaat erom dat we goed proberen te onderscheiden.

De vraag is: waar leef je voor? Alleen om het eeuwige leven te krijgen, een plekje in de hemel? Het blijkt dat veel kinderen/-volwassenen dat antwoord geven, als je vraagt naar de reden van hun geloven.

Dat kan niet juist zijn. We geloven niet om iets te krijgen, maar omdat wij God liefhebben in zijn liefde voor ons. Vergeving en eeuwig leven zijn niet te verdienen. Het zijn beloften! De wetgeleerde geeft een correct antwoord. Vanuit Leviticus 19:18 en Deuteronomium 6:5. Maar dat liefhebben is een norm die geen mens kan halen. En dat is nog nooit tot die man doorgedrongen. De norm haalt geen mens door eigen toedoen.

Want als dat wel zo was, zou het het beste zijn dat de lijst van naasten niet te lang was en dat je om God lief te hebben alleen maar je zou moeten houden aan bepaalde regels. Maar Christus heeft het volbracht. En wij krijgen het, uit genade.

3. *De priester*

Maak de man niet slechter dan hij is. De wet uit Leviticus 21 gold wel degelijk. Maar het verhaal is wel zo opgezet, dat de man geen enkel excuus kan hebben. Hij weet immers niet wie daar ligt en of diegene al dan niet leeft. De man die daar ligt aan de kant van de weg, is alleen maar een mens in nood!

De priester gaat alles na wat de wet zegt. Maar het is niet de wet van de liefde die hem tot actie dringt, maar hoe de mensen die wet hebben verwrongen tot een gebeuren van dit en dat en zus en zo en dan is het allemaal prima in orde. Terwijl de motor achter de wet altijd weer de liefde is! Door angstvallig vast te houden aan de letter van de wet, zette men de barmhartigheid en de liefde op dood spoor. We moeten geen tegenstelling maken tussen gehoorzaamheid aan de wet en de liefde.

4. *De Leviet*

Hier spreekt de tekst uit de schets voor zich.

De vraag die gesteld wordt, is echter wel heel belangrijk: groepsdwang!

5. *De Samaritaan*

Een gehaat mens (vanwege komaf) wordt 'de held' van Jezus' gelijkenis. Bitter is dat.

In feite wijst Jezus op Zichzelf. Hij komt de wet vervullen zoals God die heeft bedoeld. Vergelijk met het begin van Hosea 6, waar God ingrijpt en wonden verbindt, heelt. Zo is de Samaritaan een beeld van Jezus, de van God gezondene, die gekomen is om genezing en redding te brengen. Vergelijk ook Johannes 8:48, waar Jezus zelf een Samaritaan wordt genoemd. Jezus is de Samaritaan van wie je wel moet houden!

NB

De beroofde wordt helemaal naar een logement gebracht en niet slechts aan de rand van het dorp neergelegd. De Samaritaan zorgt ervoor, dat hij schuldloos kan herstellen. Hij stelt zich persoonlijk verantwoordelijk. Had hij dat niet gedaan, dan was de redding niet compleet geweest. Een onverdiende en kostbare daad van liefde en zorg. Een voorbeeld dat vooruitgrijpt op wat er aan het kruis staat te gebeuren.

6. *Maar Jezus zegt...*

Wie wordt de naaste van de mens in nood? Jezus' antwoord is: jij en jij en ik en u.

Deze geschiedenis illustreert heel fraai Gods reddend handelen. Hij grijpt in in ons gebroken bestaan. Zodra wij denken dat het alleen afhangt van ons goed doen volgens bepaalde regels, zitten we op dood spoor. Het is nl. nooit goed genoeg, al denken wij misschien dat we al een heel eind op weg zijn. We zijn van God afhankelijk. Hij komt en verandert onze manier van leven, denken en doen. Het is zijn liefde die ons aanspoort tot opofferend handelen. Zo riskeerde Jezus als de grote Samaritaan letterlijk zijn leven voor ons. Dat is het hart van dit prachtige verhaal.

BEN JIJ JE BROEDERS HOEDER?

Matteüs 25:31-46

**Bijbelstudie en werkvormen
voor jongeren 16+**

H. Geertsma

Hoe belangrijk is jouw houding tegenover broeders en zusters die het moeilijk hebben?

In de schets voor de jeugd van 12 tot 16 wordt de gelijkenis behandeld van de barmhartige Samaritaan. Een wetgeleerde kwam bij Jezus met de vraag: wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven? Het antwoord van Jezus loopt uit op een verhaal over naastenliefde.

Vraag jezelf eens af wat dat betekent:

Krijg je het eeuwige leven als je maar goed genoeg voor je medemensen bent geweest? Hangt je zaligheid af van wat jij doet voor je naaste in nood?

Nog een vraag: Lees Matteüs 25:31-46. Waar zou je die barmhartige Samaritaan plaatsen: bij de schapen of bij de bokken? En als die Samaritaan nu eens niet in Jezus geloofde...?

Er zijn mensen die uit dit bijbelgedeelte de volgende conclusie trekken: "Iedereen die goed is geweest voor zijn medemensen, komt in de hemel". Nog even afgedacht van wat Jezus precies zegt in dit bijbelgedeelte: waarom kan die conclusie nooit juist zijn?

Er zijn ook mensen die zeggen: "Zie je wel, er wordt straks echt niet gevraagd of je wel zuiver bent geweest in de leer. Er wordt alleen maar gevraagd hoe je houding tegenover je medemensen is geweest."

Wat vind je van die tegenstelling?

We gaan kort na wat Jezus hier precies wil zeggen. Daarbij concentreren we ons op de hoofdzaak.

Op de jongste dag zullen alle volken voor zijn troon komen te staan. Alle mensen van alle tijden. Jezus maakt er twee groepen van. Bij welke groep je hoort, hangt af van de vraag wat je gedaan hebt voor een van de 'onaanzienlijksten van de broeders en zusters' van Jezus.

Wie zijn die 'onaanzienlijkste broeders en zusters'? Jezus wijst hen aan als een speciale groep mensen ("deze 'onaanzienlijkste broeders en zusters' van mij"). Ze staan dus nog weer apart van die twee andere groepen. Het moet hier gaan om de leerlingen die op dit moment naar Jezus luisteren. Zij zullen op de jongste dag inderdaad een aparte positie innemen. Dat kun je lezen in Matteüs 19:28.

Deze leerlingen worden straks de wereld ingestuurd. Zij moeten alle volken het evangelie gaan brengen. Daarbij zullen ze heel wat moeite en verdriet meemaken. Lees maar eens wat Paulus daarover zegt in 2 Korintiërs 11:23-29. Daar vind je dingen terug die hier ook genoemd worden: gevangenschap, honger, naaktheid. Er was vaak weinig uiterlijke glorie te zien aan die apostelen van Jezus (vandaar: "mijn 'onaanzienlijkste broeders en zusters'").

De grote vraag is nu: hoe is de houding van de mensen geweest tegenover deze boodschappers van Jezus? Hebben ze hen

geaccepteerd, met alle moeiten waarin ze verkeerden? Hebben ze hen geholpen? Of vonden ze het wel prima dat deze mensen gevangen zaten? Zijn ze schouderophalend aan hen voorbij gegaan, toen ze zwak en ziek waren? Omdat ze aan dit soort boodschappers geen boodschap hadden?

Je ziet: Jezus beoordeelt de volken niet zonder meer op hun medemenselijkheid. Het gaat Hem om de vraag wat ze met zijn evangelie hebben gedaan. En dat leest Hij dus af uit de manier waarop ze zijn omgegaan met de predikers van dat evangelie. Wie zijn huis openzet voor de boodschapper, laat daarin zien dat zijn hart openstaat voor de boodschap. En dus voor de Persoon om wie het in die boodschap gaat: Jezus. Vandaar: "Wat je ook gedaan hebt aan de 'onaanzienlijkste van mijn broeders en zusters'", zegt Jezus, "dat heb jij voor mij gedaan".

Wij mogen daar vandaag een brede toepassing aan geven. Zoals Jezus vroeger naar de mensen toe kwam in zijn apostelen, zo komt Hij vandaag naar ons toe in al zijn volgelingen. Je hoeft dus niet alleen aan hulpbehoevende zendelingen en zieke dominees te denken... Het gaat om al je zwakke en hulpbehoevende broeders en zusters die het evangelie van de Heer Jezus in hun hart met zich meedragen. Hoe sta jij tegenover dat evangelie? Hoe sta je tegenover de Heer Jezus? Dat zal blijken in je houding tegenover die broeders en zusters.

*Gesprekspunt: **Besef goed:** zodra een medegelovige-in-nood op jouw weg geplaatst wordt stelt de Heer Jezus jou een vraag: "Hoe groot is je liefde voor mij? Kan ik dat aflezen uit wat je doet voor die broeder (of voor die zuster)?"*

Bedenk daarbij dat het niet altijd om grote dingen gaat. Het gaat erom wat jij met jouw mogelijkheden kunt betekenen voor een ander. En kleine dingen kunnen groot zijn. Twee jonge mensen brachten rond kerst een bloemetje aan een oude weduwe die al lang ziek in bed lag. Na nieuwjaar had die dame het er nóg over. "En we hebben zo fijn gepraat met elkaar!"

Gaat het om goede daden waarmee je de hemel kunt verdienen? Welnee. Je doet het toch omdat je van de Heer Jezus bent gaan houden? En waarom houd je van de Heer Jezus? Omdat Hij alles voor jou verdiend heeft!

Wie komen in de hemel, in het koninkrijk? De "gezegende kinderen van mijn Vader," zegt Jezus (vers 34). Een gezegend kind van Vader ben je alleen uit genade, dankzij Christus! Niet omdat je die zegen verdiend hebt. Lees maar eens Efeziërs 1:3-5!

Vraag: In die 'onaanzienlijkste broeders en zusters' komt de Heer Jezus naar je toe. Je kunt ook zeggen dat in jouw zorg voor die 'onaanzienlijkste broeders en zusters' de Heer Jezus naar hen toe komt. Kun je dat uitleggen?

WERKVORMEN

Werkvorm 1

Bespreking in groepen

Je begint de vergadering met het lezen van het bijbelgedeelte. Daarna ga je in groepjes over dit gedeelte en over de opmerkingen in deze schets doorspreken.

Een paar suggesties voor de bespreking:

Geef niet teveel aandacht aan de wederkomst als zodanig (vers 31), hoe dat zal toegaan en zo. Dat levert vaak veel gespreksstof op, maar het leidt van het thema af.

Kies uit de volgende gesprekspunten:

1 Voel je je onrustig als je dit bijbelgedeelte leest? Zo van: stel dat de Heer Jezus binnenkort terugkomt, heb ik dan wel genoeg voor mijn broeders en zusters gedaan? Hoe dan?

2 Wie zijn die 'onaanzienlijkste broeders en zusters' vandaag? Aan wat voor soort moeiten kun je denken als het gaat om de gemeente waar jij lid van bent? Of als het gaat om je vriendenkring?

Vul het rijtje eens aan:

- Ik was depressief en jij hebt....
- Ik werd gepest en jij hebt.....
- Ik..... en jij..... enz...

3 Als Jezus terugkomt zal het vast niet alleen gaan om de zorg die je aan je broeders en zusters hebt besteed. Liefde voor Jezus kun je ook tonen in andere dingen. (Noem eens wat). Toch krijgt die zorg voor broeders en zusters wel heel veel aandacht van Jezus. In hoeverre beantwoordt ons kerkelijk leven daaraan? En jouw leven?

4 Is het voor de Heer Jezus alleen interessant wat je voor je broeders en zusters doet? Of moet het voor jou geen verschil maken of je met een gelovige of een ongelovige medemens te maken hebt? (Je kunt hierbij Galaten 6:10 betrekken).

5 Vanwaar dat beeld van schapen en bokken? Je vindt het ook in Ezechiël 34. Opvallend: daar gaat het ook over een rechtszitting (vers 20). En ook daar is de onverschilligheid tegenover de 'onaanzienlijkste broeders en zusters' (de zwakke en gewonde schapen) reden tot veroordeling (vers 21, vgl. vers 3-6).

Groepering

4 - 6 personen

Hulpmiddelen

-

Tijd

20 minuten

Werkvorm 2

Stickerparade

Van jou wordt verwacht dat je iemand die in de moeite zit een bezoek brengt. Maar er kunnen dan verschillende bezwaren bij je boven komen. Bespreek die bezwaren aan de hand van stellingen. Geef eerlijk aan wanneer je een of meer van die bezwaren bij jezelf herkent. (Eventueel werken met stickers: rood als je het bij jezelf herkent; groen als je het niet herkent). Probeer er samen uit te komen hoe je die bezwaren kunt overwinnen.

- Ik kan er niet tegen om geconfronteerd te worden met ernstige ziekte.
- Ik voel me te jong om me al met zulke zware problemen bezig te moeten houden.
- Ik kan niet tegen mensen die klagen.
- Ik zou niet weten wat ik zeggen moet / doen moet.
- Hij heeft mij nooit gemogen. En nou moet ik hem opzoeken in het ziekenhuis?
- .....

Groepering	Hulpmiddelen	Tijd
samen of in groepjes	eventueel stickers	15 minuten

Werkvorm 3

Interview

Zoek een gesprekspartner en stel de volgende vragen:

- Heb jij wel eens meegemaakt dat iemand die het moeilijk had, op jouw weg geplaatst werd?
- Zo ja, hoe vond je het om te helpen? Moeilijk? Waarom? Zo nee, hoe zou je ermee omgaan als dat wel gebeurde? (Noem een voorbeeld).
- (Bij positieve beantwoording van vraag 1:) Heeft het je wel eens een fijn gevoel gegeven dat je iemand kon helpen? Heb je wel eens beseft dat je dat deed uit liefde voor de Heer Jezus?
- Heb jij wel eens een moeilijke tijd gehad waarin je hulp van anderen hebt ervaren? Zo ja, wat deed dat met je?

Groepering	Hulpmiddelen	Tijd
in tweetallen	-	10 minuten

Werkvorm 4

Meningenmarkt

Bij deze werkvorm komt het probleem aan de orde dat mensen buiten de kerk staaltjes van sociale bewogenheid te zien kunnen geven, die ons als kerkleden beschaamd doen staan. Soms doen ze het beter dan wij. (Denk bijvoorbeeld aan een kind dat op een gereformeerde school gepest werd en dat later op een niet-christelijke school terecht kwam waar het goed in de groep werd opgenomen). Hoe moet je met dat verschijnsel omgaan?

Bespreek in dit verband de volgende stellingen:

- Ongelovige mensen die heel sociaal zijn, zullen straks aan de rechterhand van Jezus staan. Kerkleden die niet sociaal zijn, staan straks aan zijn linkerhand.
- Voorbeeldige niet-kerkleden hebben meer recht op het 'deel krijgen aan het koninkrijk' dan kerkleden die het af laten weten.
- Iemand die verbitterd de kerk verlaat, omdat hij hevig teleurgesteld is in zijn broeders en zusters, heeft groot gelijk.

Je kunt tegenover elkaar gaan zitten in groepen van voor- en tegenstanders die elkaar moeten proberen te overtuigen.

Groepering	Hulpmiddelen	Tijd
twee groepen	-	15 minuten

Werkvorm 5

Actieplan

Nu de praktijk. We willen aan de slag!

Wat doen we als kerkjeugd al op dit gebied?

Wat kunnen we doen?

Kunnen we als vereniging ergens het initiatief in nemen (bijvoorbeeld ziekenbezoek, bezoek aan ouderen)?

Inventariseer wat je doen kunt en maak er een actieplan van!

Lees voor een 'warming-up' nog even de bekende passage uit het avondmaalsformulier, blz. 741 van je kerkboek: "Ook verbindt Hij ons onderling..." Let vooral op de laatste zin uit die passage: "Omdat Christus, onze geliefde Heiland, ons eerst zo uitnemend heeft liefgehad moeten wij ook elkaar liefde bewijzen..."

Daar heb je weer wat je beweegt: zijn liefde voor jou, die Hem voor jou tot een 'geliefde Heiland' maakt!

Zingen

- Psalm 133
- Gezang 119:1,2
- Lied 263 E&R bundel

GEDEELDE SMART IS HALVE SMART

1 Korintiërs 12:9-21
1 Korintiërs 13

**Bijbelstudie voor
volwassenen**

ds. Joh. de Wolf

*Er wordt tegenwoordig heel veel gedaan voor gehandicapten.
Ook in de kerkgemeenschap gebeurt dat.
Denk maar even aan 'Dit Koningskind' bijvoorbeeld.
Maar dat kan de vraag oproepen: wat kan ik dan nog doen?
Ben ik voor die groep mensen niet teveel?*

In ons kerkelijk leven hebben we voor allerlei 'probleemgroepen' aparte verenigingen, vaak ook nog met plaatselijke afdelingen. Naast 'Dit Koningskind' is er o.a. 'De Wegwijzer' voor mensen in psychische nood, 'Koinotès' en 'Contrario' voor homofiele gemeenteleden, en nog heel wat meer. Dat is een goede zaak, maar het risico ervan is de gedachte dat je als 'buitenstaander' verder niet nodig bent. Lotgenoten kunnen het beste maar elkaar helpen, dan kunnen anderen zich elders inspannen. In het vervolg zullen we proberen na te gaan wat er van deze redenering waar is.

1. Waar gaat het in deze schets over?

Het is goed om het onderwerp eerst duidelijk af te bakenen. In grote lijnen gaat het over de vraag, hoe we omgaan met medemensen die verdriet en moeite meemaken. Dan denken we natuurlijk om te beginnen aan de situatie in ons eigen gezin en de familie, en vervolgens aan de kerkelijke gemeente waartoe we behoren. In 1 Korintiërs 12 wordt de gemeentelijke structuur door Paulus heel mooi in beeld gebracht. Hij vergelijkt de kerk met een menselijk lichaam waarin alle ledematen en lichaamsdelen hun eigen functie hebben in het geheel. Zo heeft ook in de kerk ieder lid z'n eigen onvervangbare plek. We kunnen niet zonder elkaar en zijn ook voor elkaars welzijn en opbouw verantwoordelijk.

Maar ook buiten de kerk zijn er mensen die in de narigheid zitten. God kan ook zulke mensen als naasten op onze levensweg plaatsen. Misschien wel omdat we ze letterlijk als burens hebben. Ook dan is hartelijk meeleven op z'n plaats. Verdriet en teleurstelling en tegenspoed, aan welke mensen denk je dan? Ik geef enkele voorbeelden, naast de groepen die in de inleiding al genoemd werden. Het gaat ook om mensen die rouw hebben te verwerken, om mensen die na een zelfdoding achterblijven, of mensen die eenzaam zijn. Verder kun je denken aan mannen of vrouwen die niet met alcohol overweg kunnen of aan een andere verslaving lijden, aan ongeneeslijk ziekten (zoals aidspatiënten), aan demente bejaarden en hun familie, en zoveel anderen die chronische moeiten kennen.

Wat is het nodig om met zulke medemensen mee te leven. Maar wat is het ook vaak moeilijk om echt met hen in gesprek te komen en werkelijk iets voor hen te betekenen. Toch kunnen we er niet omheen. Vandaar deze schets.

2. Wat wordt er van ons gevraagd?

Voordat we verder gaan, eerst nog een vooropmerking. In de kerk en in de samenleving lijken er twee groepen mensen te zijn: een groep die zichzelf kan redden én een groep die op een of andere manier hulpbehoevend is. Uiterlijk gezien kun je de mensheid zo inderdaad verdelen, maar in de kerk weten we beter. Als het erop aankomt, zijn we allemaal meer of minder gehandicapt. Niemand is perfect, geen mens heeft alle kwaliteiten in huis, en iedereen is op bepaalde terreinen van anderen afhankelijk.

Daarom is omgang met elkaar nooit eenzijdig en nooit eenrichtingsverkeer. Dat kan in de kerk in elk geval niet zo zijn volgens 1 Korintiërs 12. Het oog heeft de hand nodig, zegt Paulus, en het hoofd kan niet zonder de voeten. Als we in deze schets vooral één richting op kijken en ons speciaal richten op de omgang met mensen in nood, dan moeten we het totaalbeeld niet vergeten. Om dat nog even met een voorbeeld te illustreren: wat kan het contact met een ongeneeslijk zieke voor een gezond mens veel betekenen!

Ik wil in deze paragraaf nu drie vragen stellen en beantwoorden om samen verder te komen. De vragen cirkelen rond het kernwoord 'meeleven' als samenvatting van wat gevraagd wordt.

2.1. *Móeten we meeleven?*

Is er de plicht om in het lot van onze naaste in nood te delen? Vanuit de Bijbel gezien is dat, denk ik, geen vraag. We kunnen de aandacht voor iemand met een bijzondere ziekte niet afschuiven naar een patiëntenvereniging waar die zieke misschien lid van is. En als een familielid depressief is, kunnen we het contact niet alleen aan de psychiater overlaten. Lotgenoten en deskundigen zijn in zulke omstandigheden belangrijk, maar 'gezonde' en 'gewone' mensen zijn net zo goed van belang, o.a. om contact te houden met het dagelijks leven. In Romeinen 12 vers 15 wordt trefzeker onder woorden gebracht waar het hier om gaat: "Heb verdriet met wie verdriet heeft." Paulus zegt niet, dat deze oproep alleen geldt voor mensen die daar tijd voor hebben of heel geschikt voor zijn. Nee, tot iedereen komt de opdracht om mee te lijden met mensen in verdrietige omstandigheden en dat hoe dan ook te laten merken.

Vraag:

In vers 15 staat ook de opdracht om blij te zijn met wie zich verblijdt. De ene keer word je dus verwacht bij een begrafenis, de andere keer op een receptie van een bruiloft. Hoe zie jij de verhouding tussen die twee opdrachten? En hoe beleef je dat persoonlijk?

2.2. Willen we meeleven?

Een weduwe is jarig geweest en verwacht jouw bezoek. Wil je daar ook echt heen? Dringt de liefde van Christus jou om 's avonds nog even de deur uit te gaan? Vaak hebben we onze excuses gereed: het is nu alweer zo laat, het is vandaag zo druk geweest, ik heb ook een keer m'n rust nodig, die ander is er ook nog niet geweest...

Je kunt er soms tegen opzien om tijd en aandacht aan een ander te geven. Vooral als het om een moeilijke situatie gaat. Een rouwbezoek bijvoorbeeld, of een gesprek met een gescheiden vrouw, of een telefoontje met iemand die maar eindeloos blijft doorpraten. Je stelt zulke contacten makkelijk uit, je ontwijkt die mensen misschien als je ze op straat tegenkomt.

Ik denk aan de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan in Lucas 10 : 25-37, die in deze schets speciaal voor de jongere jeugd uitgewerkt wordt. Bij de priester en de Leviet zien we ook dat probleemontwijkend gedrag. Ze hebben wellicht vrome smoezen, maar intussen lopen ze met een wijde boog om die halfdode man heen. Ze weten van de opdracht tot barmhartigheid, maar ze weten tegelijk hun geweten te sussen. De vraag is hier vooral: zie ik het enkel als een plicht, of wil ik het ook uit liefde doen? Als je niet werkelijk met mensen bewógen bent, zul je er eerder onderuit proberen te komen. Daarom is in dit verband ook 1 Korintiërs 13 van groot belang, het hoofdstuk over de weg van de liefde. We zijn in de kerk als leden van Christus' lichaam aan elkaar gegeven (zie het voorafgaande hoofdstuk 12). Maar we kunnen elkaar pas bereiken en helpen, als we ons laten leiden door de liefde, waar het hooglied van hoofdstuk 13 over zingt.

Opdracht:

Ga bij jezelf (en met elkaar) na, of je het meeleven met je naasten in nood ook makkelijk uitstelt en of daar échte excuses voor zijn.

Vraag:

Je kunt met jezelf of ook binnen een vereniging afspreken, dat je op vaste tijden bijvoorbeeld bij een eenzame broeder op bezoek gaat. Nu zijn mensen vaak allergisch voor zulke vaste afspraken. Ik wil niet gebonden zijn, is dan de tegenwerping. Wat denk je van dat bezwaar?

2.3. Kúnnen we meeleven?

De smart van een ander kan heel groot zijn. Kun je je daarin wel echt verplaatsen? Om een voorbeeld te noemen: je bent zelf ongetrouwd en je komt bij mensen die twee kinderen hebben, die allebei van de kerk af zijn. Kun je dat grote verdriet van die ouders dan werkelijk peilen en kun je als buitenstaander echt iets voor ze betekenen?

We moeten hier inderdaad onze grenzen kennen. Je kunt je dat kruis nooit helemaal indenken, want ieder beleeft dat op z'n eigen manier. Om met Paulus te spreken: "Wie is in staat de mens te kennen, behalve de geest van de mens?"

(1 Korintiërs 2 : 11).

We moeten niet snel denken en zeggen bij iemands verhaal: dat kan ik me helemaal voorstellen. Want we kunnen ons andermans leed altijd maar ten dele indenken.

Dat ziet u ook heel duidelijk in Spreuken 14 : 10: "Alleen je eigen hart kent je diepste verdriet, in je vreugde kan een ander niet delen." Dat betekent dus dat ons inlevingsvermogen altijd beperkt is. En ook al stort die ander z'n hart uit en heb je geen geheimen voor elkaar, toch blijft ieder mens een 'wereld apart' en blijft de ander in zeker opzicht een 'buitenstaander'. Het is nodig om dat goed te zien en ook met elkaar uit te spreken. Daarom kan onze hulp ook alleen maar gebrekkig zijn. We kunnen het verdriet van een ander ook niet overnemen, we kunnen wel meehelpen om het te dragen. Als een ander z'n moeite kan verwoorden en jij kunt luisteren, dan is er al heel wat gewonnen. Dat zegt ook de titel van deze bijdrage: gedeelde smart is halve smart.

Uiteindelijk is christelijk meeleven ook vooral: doorverwijzen, naar Boven wijzen! Want God weet precies wat iemand doormaakt en kan ook werkelijk verder helpen. In Spreuken 15 : 11 staat daarover: "De HEER doorgrondt de afgrond van het dodenrijk, hoeveel te meer het hart van de mensen!" God weet wat in het diepst van ons hart leeft, dat blijkt bijvoorbeeld ook uit Psalm 139. God kent ons door en door, bij Hem is ons leven veilig en van Hem mogen we heil en zegen verwachten, nu en in de toekomst.

Daarom is het toepasselijk om dit onderdeel met Psalm 10 : 14 af te sluiten (in de vertaling NBG-1951):

"Gij ziet het, want gij aanschouwt moeite en verdriet,
om het in uw hand te leggen.
Op U verlaat zich de zwakke,
voor de wees zijt Gij een helper."

Vraag:

Is het goedkoop om een ander in zijn moeite naar Gód te verwijzen? Kan dat bij die ander ook niet zo overkomen, dat je te weinig je best doet om je in zijn situatie te verplaatsen? Wat zou hier een goede 'middenweg' zijn?

3. Hoe gaat het in de praktijk?

Als meeleven nodig en tot zekere hoogte mogelijk is, dan moeten we ons ook afvragen, hoe we dat dan handen en voeten geven. Welke manieren zijn er zoal om een naaste die in de moeite zit, van dienst te zijn? In Matteüs 25 : 31-46 wordt een aantal voorbeelden genoemd, waar in de schets voor de oudere jeugd speciaal bij stilgestaan wordt. Hieronder verdeel ik de mogelijkheden in drie rubrieken en geef ik ook toelichting.

3.1. Mondeling of schriftelijk contact

Veel mensen hebben niet allereerst behoefte aan concrete hulp, maar aan contact en gesprek. Even een bezoekje kan de lange, eenzame winterdag voor een bejaarde prettig onderbreken.

Vaak is twee keer een halfuur beter dan één keer een heel uur. Soms geeft een telefoontje ook voldoende contact.

In deze tijd van de meest moderne communicatiemiddelen moeten we trouwens de schriftelijke contactvormen niet vergeten. Wat kan een kaart voor een zieke niet voor goeds uitwerken, zeker als je daar enkele persoonlijke woorden op meegeeft. Dagelijks krijgen we ladingen met zakelijke en onpersoonlijke post en foldermateriaal door de brievenbus. Wat een verademing is het om eens een brief van iemand te krijgen. Bijvoorbeeld in een tijd van rouwverwerking. Je moet er gewoon eens voor gaan zitten om een brief te schrijven aan iemand die het moeilijk heeft, en goed te overwegen wat en hoe je het zult zeggen.

Wat schrijf ik op die ansichtkaart, hoe zeg ik het op een bezoek, wat heb ik ermee voor, daar moet je van tevoren wel over nadenken. Want áls je iets doet, moet je het ook goed doen. Het moet er, denk ik, om gaan dat je een ander helpt om het leed, dat de Heer toeschikt, goed te verwerken.

Kijk naar Job en zijn omgeving. Z'n vrouw hielp hem door haar reactie op een heel verkeerde manier (Job 2 : 9). Z'n drie vrienden beseften dat z'n smart heel groot was: ze deden er zeven dagen het zwijgen toe, volgens vers 13 van dat hoofdstuk. Dat komt sympathiek over. In zo'n groot verdriet kun je niet altijd direct woorden vinden, en moet je zeker geen preken houden. Want je staat samen verstomd, samen ben je er kapot van en stil onder.

Maar toen die drie vrienden gingen spreken, werd het helaas anders voor Job. Hun 'theologie' deed geen recht aan zijn vroomheid en ze probeerden het mysterie van zijn lijden op een heel verkeerde manier te verklaren. Dat hielp Job van de wal in de sloot.

Om een ander echt te troosten, moeten we dus wel goed in de Bijbel thuis zijn. Je mag een zondige houding van een ander nooit goedpraten, maar het is ook heel bedenkelijk als je hem of haar met bijbelwoorden of eigen theorieën de put in praat. Hier is veel wijsheid nodig, die we uiteindelijk alleen maar op het gebed van de Geest kunnen krijgen.

Vraag:

Hoe komt het dat wij het vaak eng vinden, als op een bezoek lange stiltes vallen, en dat wij altijd maar denken te moeten prátén?

Opmerking:

Het is een goede zaak om 'koningskinderen' met hun verjaardag een kaart te sturen, zeker als ze elders in een (gezinsvervangend) tehuis wonen. Ook voor de familie en voor het personeel in het tehuis is dat meeleven altijd hartverwarmend!

3.2. Concrete hulp

Het kan ook gebeuren dat mensen praktische hulp nodig hebben, naast of boven gesprekken. Je kunt een broeder of zuster verwijzen naar bepaalde instellingen of deskundigen, met name in gereformeerde kring. Zeker diakenen moeten van de recente adressen op de hoogte zijn.

Meeleven kan ook concreet worden in gastvrijheid: je nodigt een alleenstaande uit om één keer per week bij jou warm te komen eten 's avonds. Of je stelt je huis open voor een jongere die in psychische nood verkeert en niet langer thuis kan zijn. Of je helpt een gokverslaafde om zijn geld goed te beheren. Of je past op bij een verstandelijk gehandicapte, die thuis verzorgd wordt om de familie af en toe te ontlasten. Zo kun je ook vrijwilligerswerk doen in een hospice of opvangadres zijn voor een alcoholist.

In deze rubriek hoort natuurlijk ook financiële hulp. Ook in het rijke Nederland is er hier en daar armoede, misschien wel bij u in de wijk of in de straat. Soms is een renteloos voorschot, een lening met lage rente of gewoon een goede gift nodig om een ander uit een dal te helpen. En natuurlijk zijn er de collecten, aan de deur of in de kerk, voor mensen in allerlei nood, dichterbij of verder weg. Denk ook aan verenigingen, die in het begin genoemd zijn.

Vraag:

Ben jij als christen een gastvrij mens, of hangt dat meer van je karakter af?

3.3. Gebed voor en met elkaar

Wat ik eerst had kunnen noemen en wat in elk geval altijd voorop moet gaan, is het bidden. Meeleven is om te beginnen voorbede. Niet alleen in de kerkdiensten, maar ook thuis. Wat kunnen we beter doen dan elkaar opdragen aan de Heer, zeker als iemand in grote problemen zit. Het is ook goed om dat tegen die ander te zeggen: Ik heb voor je gebeden en ik blijf dat doen. Ook zo steek je die ander een hart onder de riem. Het is natuurlijk des te mooier, als je op het bezoek zelf met en voor je naaste kunt bidden. Een (kerk)mens in nood is soms niet in staat om zelf te bidden. Wat is het dan goed om in zijn eigen bijzijn de nood aan de Heer voor te leggen.

Vraag:

Het is een goede zaak om thuis aan tafel te bidden voor mensen die moeilijke tijden meemaken.

Hoe kun je dat concreet invullen en hoe kun je de kinderen daar zoveel mogelijk bij betrekken?

Is het ook goed om gebedskalenders van bepaalde instanties te gebruiken?

4. Hoe worden we gestimuleerd?

Het is vooral de taak van de diakenen om ons in heel de dienst van de barmhartigheid voor te gaan en toe te rusten. Het formulier is daar duidelijk genoeg over. Om één zin daaruit even naar voren te halen: "Ter wille van dit dienstbetoon heeft Christus diakenen aan zijn gemeente geschonken." De kerk als lichaam van Christus is een diaconale gemeente, naar binnen toe en naar buiten toe, en daarbij heeft het diaconaat een voortrekkersfunctie. Dat is een belangrijke zaak bij heel dit onderwerp van de onderlinge omgang in tijden van moeite en verdriet.

Maar nóg belangrijker is de stimulans van Christus' eigen voorbeeld. In zijn bewogenheid en ontferming met mensen was Hij 'de barmhartige Samaritaan' bij uitstek. Toen zijn vriend Lazarus was gestorven, huilde Hij mee (Joh. 11 : 35). En ten slotte had Hij ons zo lief, dat Hij zijn leven voor ons overgaf aan het kruis. Die voorbeeldige liefde van Christus is de grootste motivatie om ons ook zelf in te zetten voor de ander in nood.

Opdracht:

Ga met elkaar na hoe de diakenen in de gemeente waar jij woont, stimulerend bezig kunnen zijn in het onderling dienstbetoon. En ook wat jij zelf kunt bijdragen om het werk van de diakenen goed te laten functioneren.

Vraag:

Welke volgorde leert de Bijbel ons, als we van verschillende kanten om hulp worden benaderd? Vergelijk bijv. een gift voor het Rode Kruis en een actie van 'Dit Koningskind'.

5. Literatuur

Als je voor de voorbereiding van dit onderwerp of voor de praktijk zelf nog iets meer wilt lezen, denk ik aan drie rubrieken:

- a. Bijbelverklaringen van de kernteksten die in deze schets genoemd zijn.
- b. Lectuur over pastoraat, gesprekstechniek en hulpverlening in het algemeen. In *Dienst*, het blad voor ambtsdragers, is over die onderwerpen al heel veel verschenen. Vraag je wijkouderling/-diaken er eventueel naar.
- c. Informatie over bepaalde 'probleemgroepen' is o.a. te vinden in de bulletins van de verschillende verenigingen onder ons. Denk aan de periodieken van 'Dit Koningskind', 'De Wegwijzer', e.a.

Wegwijs, Dit Gods kind, themanummer over leven met een handicap (februari 1998)

Wegwijs, Handicap en geloof, themanummer (maart/april 2008)

Bij Plateau, Barneveld verschenen:

Hans-Arved Willberg, *Als alles te veel wordt* (Somberheid en depressie overwinnen)

Jan Blok, *Bitterzoet* (Een handreiking voor zieken en hun omgeving)

Beatrice Hofman Hoek en Melanie Jongmsma, *Omgaan met kanker thuis*.

Verder is hier de reeks 'Pastoraal Perspectief' (Oosterbaan & Le Cointre te Goes) te noemen, waarin beknopte en leerzame boekjes zijn verschenen over allerlei onderwerpen, die met deze schets te maken hebben, bijvoorbeeld over pastoraat aan bejaarden, zieken, doven, homofielen en anderen die in een kwetsbare positie verkeren.

Ten slotte kan hier herinnerd worden aan het SGO, dat ook cursussen geeft om beter met elkaar te leren omgaan in situaties die in deze schets aan de orde komen.

BESPREKINGSPUNTEN VOOR GEMENGDE GROEPEN (jonge jeugd, oudere jeugd en volwassenen)

1. Je ziet dat iemand door een stel jongeren wordt afgetuigd. Wat zou je doen, als je het ziet? Als er verschil in reactie is, bijvoorbeeld tussen ouderen en jongeren, tussen jongens en meisjes of mannen en vrouwen, hoe verklaar je dat? (Zie ook schets voor de jonge jeugd).
2. Als ouderen in de problemen zitten, hoe zouden jongeren hen kunnen helpen en omgekeerd? Zou je elkaar kunnen begrijpen? Waarom wel of niet?
3. Men zegt vaak: "Je kunt voor iemand die in de moeite zit, altijd bidden." Anderen zeggen: "Dat is goedkope hulp!" Hoe oordeel je daarover?
4. Je zult ook willen bidden voor iemand met een verstandelijke of lichamelijke handicap. Wat vraag je dan voor hem of haar aan de Heer?
5.
  - a. Hoe zullen niet-christenen ons zien, als het over hulpverlening gaat?
  - b. Door 'goede werken' kun je hun laten zien dat je van Christus bent. Welke goede werken van jou zijn bij buitenstaanders wel eens opgevallen, denk je?
  - c. Waarom zou het belangrijk zijn, dat onze goede werken 'buitenstaanders' opvallen?
6. De Heer Jezus zal later zeggen, dat je Hem wel of niet te eten hebt gegeven, toen hij honger had. Je hebt Hem wel of niet opgezocht, toen Hij ziek was enz. Als je goed voor Hem geweest bent, mag je zijn koninkrijk binnengaan. En toch komen we door onze goede werken niet in de hemel. Hoe zit dat dan?
7. Tegenwoordig hoor je vaak:
zorg goed voor jezelf;
je moet voor jezelf opkomen;
jij moet de ruimte hebben jezelf te kunnen ontplooien.
Hoe moet je daarover oordelen?
In hoeverre mag je aan jezelf denken, als anderen een beroep op je doen?

BIJBELROOSTER

Teksten bij de bijbelstudie voor jongeren 12 tot 16 jaar:

Leviticus 19:32-37 (respect voor mensen, ontzag voor God)
Romeinen 10:9-21 (verkondigen van het evangelie)
Johannes 8:43-51 (het begrijpen van Jezus' woorden)
Jakobus 2:14-26 (geloven en ook doen)

Teksten bij de bijbelstudie voor jongeren 16+:

Ezechiël 34:1-10 (slechte herders, luister!)
Ezechiël 34:11-24 (God als goede herder)
Matteüs 10:32-42 (van Wie houd je het meest?)
I Johannes 2:7-11; 3:11-17 (heb elkaar lief)
I Johannes 4:7-21 (wij hebben Gods liefde)

Teksten bij de bijbelstudie voor volwassenen:

Job 2 ('troost' van Jobs vrouw en vrienden in zijn smartelijk verdriet)
Psalm 139 (Gods alwetendheid als troost voor Gods kinderen)
Johannes 11 : 33-44 (Jezus' condoleantiebezoek loopt uit op opwekking van Lazarus)
Romeinen 12 : 9-21 (oproep tot liefdebetoon in de onderlinge omgang)
1 Petrus 4 : 7-11 (oproep om eigen gaven voor elkaar te gebruiken in woorden en daden).
Hebreeën 4 : 14-16 (Christus als mede-lijdende hogepriester)